VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hiilirajamekanismi (CBAM) U-jatkokirje, syksy 2022

ILARI VALJUS, FINANSSINEUVOS

2.12.2022

Käsittelyvaihe ja aikataulut

- PJ-maa Tsekki tähtää yhteisymmärryksen muodostamiseen hiilirajamekanismista (CBAM) 12.12. järjestettävässä trilogitapaamisessa.
- CBAM U-jatkokirjeellä informoidaan CBAM:n käsittelyn etenemisestä trilogineuvotteluissa ja täydennetään ehdotuksen vaikutusarviointia ja Suomen kantaa tietyiltä osin.
- Täydentäville kannoille on tarve CBAM:n soveltamisalan, aloituksen aikataulun ja EU-budjettiliitännäisten asioiden osalta.
- Puheenjohtajan ehdotusta neuvoston neuvottelumandaatiksi ei ole vielä käytettävissä. Se annettaneen juuri ennen 7.12. asiasta käytävää Coreper-keskustelua.
    - Tämän takia muistioon on laajasti kuvattu neuvoston, Euroopan parlamentin (EP) ja komission näkemyksiä.

Keskeiset neuvottelukysymykset

- **CBAM-hallintomallista** saavutettiin 8.11 alustava kompromissi, joka on Suomen hyväksyttävissä.
- **Soveltamisalan** osalta jäsenvaltiot ovat halunneet pitäytyä neuvoston yleisnäkemyksessä. Pj-maa Tsekin mukaan CBAM-kompromissia EP:n kanssa ei voida saavuttaa ilman joustamista soveltamisalaan liittyvissä kysymyksissä.
    - Komission arvion mukaan rajattuja tuotekatteen laajennuksia EP:n ehdotusten suuntaan olisi mahdollista toteuttaa. Uutena asiana komissio itse ehdottaa keskeisten prekursorien eli CBAM-tuotannon välituotteiden lisäämistä suoraan soveltamisalaan.
- **CBAM:n aloitus** siirtyy vuoden 2023 alusta**.** Alustavasti on keskusteltu, että CBAM voisi tulla käyttöön myöhemmin vuoden 2023 aikana. Suomelle vuoden 2024 alku on teknisesti aikaisin mahdollinen ajankohta.
- Komission ehdotusta **CBAM EU-hallinnon rahoittamisesta** EU:n päästöoikeuksien huutokaupoista saatavilla tuloilla jäsenvaltiot ovat vastustaneet laajasti. Rahoitus tulisi löytää EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä.
- Parlamentin ehdotuksesta tukea **LDC-maiden ilmastotoimia** CBAM-tuloja vastaavalla summalla EU-budjetin varoista ei ole vielä neuvoteltu tai keskusteltu neuvoston piirissä.
- Päästökauppauudistuksen puolella **CBAM-sektoreiden EU-viennin haasteisiin** tultaneen vastaamaan pitkällä päästöoikeuksien ilmaisjaon alasajon siirtymäajalla ja innovaatiorahaston CBAM-sektoreiden erityishuomiolla 2021-2030.

Suomen täydentävät kannat

- Suomi tukee ensisijaisesti neuvoston yleisnäkemyksen mukaista ratkaisua soveltamisalan osalta. Osana lopullista kompromissia Suomi voi kuitenkin hyväksyä rajatun soveltamisalan laajentamisen.
  - Tuotelaajennusten perusteena tulisi olla hiilivuodon riski ja päästösisällön määrittämisen tekninen toteutettavuus.
  - Tällä perusteella soveltamisalaa voitaisiin laajentaa kahteen muovituotteeseen. Sen sijaan orgaanisiin kemikaaleihin ja vetyyn laajentamiselle ei nähdä tässä vaiheessa perusteita. Suomi suhtautuu varauksellisesti laajentamiseen prekursoreihin.
  - Kaikkien ETS-tuotesektoreiden tuomisesta CBAM:n piiriin viimeistään 2030 alkaen ei tule päättää ilman arviota em. perusteiden toteutumisesta. CBAM:n alkuvaiheen kokemuksista on myös tarpeen saada ensin tietoa.
  - Epäsuorien päästöjen sisällyttämistä soveltamisalaan tulisi arvioida ennen vuoden 2026 alkua annettavan (CBAM-artiklan 30) mukaisen komission selvityksen pohjalta.
- CBAM:n aloitus tulisi siirtää vähintään vuoden 2024 alkuun, jotta toimeenpanovalmistelut saadaan valmiiksi asianmukaisesti.
- CBAM:n hallinnon rahoittamiseksi tarvittavat varat tulisi rahoittaa ensisijaisesti EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä ja käsitellä osana EU:n talousarvioprosessia. Suomi voi kuitenkin neuvottelujen loppuvaiheessa tarkastella avoimesti muita rahoitusratkaisuja.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos.

ILARI VALJUS
ILARI.VALJUS@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET